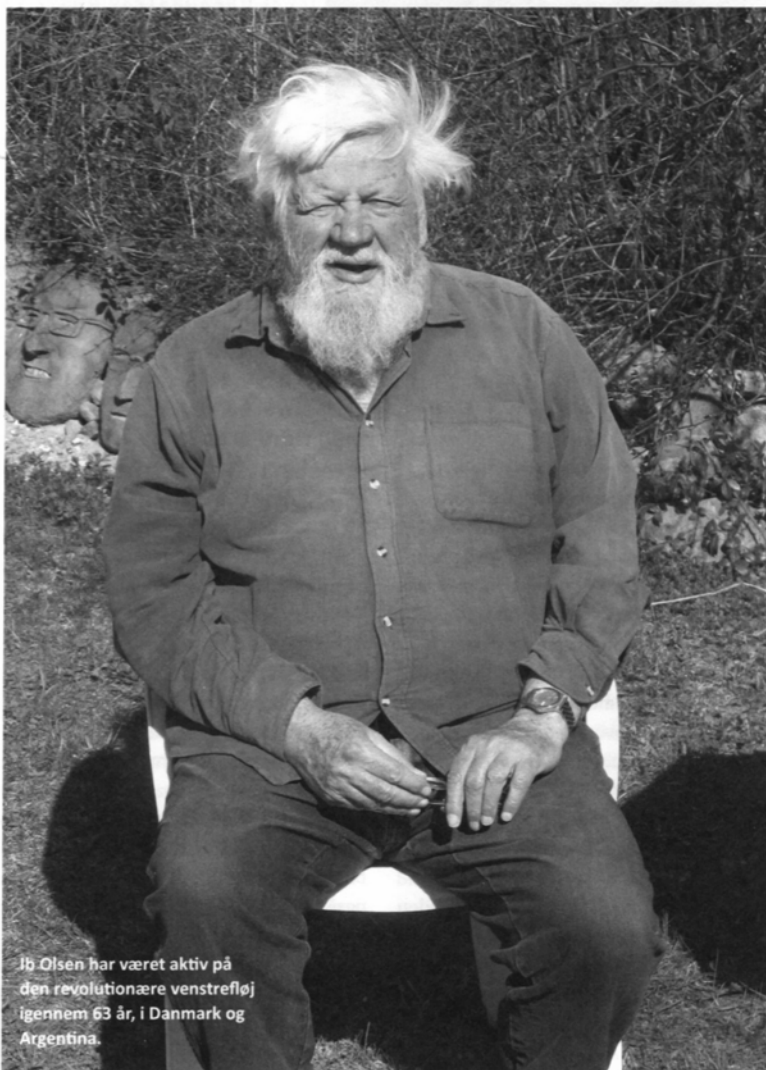

PORTRÆT:

ET LIV FOR REVOLUTION

AF EBBE RAND JØRGENSEN

Ib Olsen har været aktiv på den revolutionære venstrefløj igennem 63 år, i Danmark og Argentina.

»Jeg er trotskist, og har altid været trotskist«. Med disse ord indledte Ib Olsen sit indlæg på Enhedslistens Årsmøde. Bag dette udsagn ligger 63 års politisk arbejde. Som 15-årig meldte Ib sig ind i DKU, efterfulgt af eksklusion fordi han gik sine egne veje. Efter fængselsstraf for militær ulydighed emigrerede Ib til Argentina. Her fik han kontakt til guerillabevægelsen, hvor han arbejdede inspireret af Che Guevara. Efter militærkuppet i 1976 måtte han med hjælp fra kammeraterne flygte i huj og hast.

Socialistisk Information har besøgt Ib i hans hjem i Reersø, den vest-sjællandske landsby, der er mest kendt for sine haleløse katte.

Vi bliver gæstfrit modtaget i huset med den store antenne i baghaven. Her bor Ib med sin kone Eva. Ib er med sine 78 år pensionist, men stadig aktiv på mange fronter. Han er ivrig radioamatør, med professionel baggrund som radiotelegrafist. Desuden underviser han i og spiller jazzmusik. Endelig – og ikke mindst – er han politisk aktiv i Enhedslisten.

Ulydig ungkommunist

Ib voksede op i København, på Bispebjerg. Her startede han sin politiske karriere som 15-årig med at melde sig ind i DKU. Ikke så underligt, tænker man, når han var vokset op i et kommunistisk hjem. »Det var helt og holdent min egen beslutning,« siger Ib.

Det skulle snart vise sig at Ib udviklede sig til en ungkommunist, der gik sine egne vegne. Han deltog i mange aktioner, f.eks. meget militante aktioner mod amerikanske flådebesøg i København. »Vi var Ingmar Laksko's brigade (Ingmar Laksko: Ingmar Wagner, mangeårig ledende DKP'er)« fortæller han. Det endte ofte med konfrontationer med politiet, der ikke just var blide.

Verdensfestivalen i Berlin i 1951 blev et vendepunkt for Ib. DKU sendte en delegation til festivalen, der fandt sted i det krigshærgede Berlin. Her mødte de andre unge, bl.a. fra tyskernes ungdomsorganisation FDJ (Freie Deutsche Jugend). Ib havde fået et godt øje til en ung FDJ-pige. Snart var han mere sammen med sine nye FDJ-venner end sin egen DKU-delegation. Det endte med, at de andre rejste hjem fra festivalen uden Ib. Efter et halvt år, hvor han deltog i FDJ's aktiviteter – bl.a. med genopbygning og oprydning i det krigshærgede Berlin – rejste han hjem.

Her ventede en overraskelse. Nogle havde åbenbart fået ondt af hans adfærd,

han blev indkaldt til en »kammeratlig samtale« og eksklusion af DKU. Det forhindrede dog ikke, at han nogle år senere kunne blive optaget i DKP.

Fængselsstraf og emigration

Som andre unge mænd skulle Ib aftjene sin værnepligt. Tjenestetiden var 18 måneder, så det gav anledning til politisk aktivisme. Nogle værnepligtig lavede en protestaktion, hvor de optrådte i uniform. Det så militæret på med meget strenge øjne. Ib blev idømt fængselsstraf og måtte opholde sig 7 måneder i Nørre Snede Statsfængsel. Så var han en fri mand, troede han. Men der var lige et problem: Han havde kun aftjent en lille del af sin værnepligt, de 7 måneder talte ikke med.

En venligsindet psykolog fik overbevist myndighederne om, at Ib var »upålidelig« og »farlig« og dermed uegnet til at aftjene resten af værnepligten. Han var nu en fri mand, men ikke uden omkostninger i form af dårlige soldaterpapirer. Han ville få svært ved at få job.

Ib valgte at emigrere. »Det var ikke kun det med soldaterpapirerne« forklarer han, »jeg havde mødt en nyuddannet dansk-argentinsk sygeplejerske, som gerne ville hjem til Argentina«. Med sin argentinske kæreste og en nyfødt søn drog han afsted. Det blev til 20 års ophold, og Ib udskiftede sit danske statsborgerskab med et argentinsk pas.

Intellektuelle kommunister

Han fik kontakt til det argentinske kommunistparti. Men han følte sig ikke just hjemme, selvom det var interessant at være med. Partiet bestod mest af intellektuelle, der var ingen arbejdere. Arbejderne var for en stor del peronister (efter Juan Peron, argentinsk præsident 1946-1955 og 1973-1974).

Jeg prøver at få Ib til at forklare det med peronisme, og hvorfor Peron havde så stor støtte i arbejderklassen:

FJERDE INTERNATIONALE OG ARGENTINA

Under indtryk af den cubanske revolution, den vietnamesiske befrielsesbevægelse og bondeguerillaen i Peru så Fjerde Internationale i starten af 1970'erne positivt på mulighederne for væbnet guerillakamp som led i en revolutionær strategi for den tredje verden. Det gjaldt blandt andet i Argentina, hvor Fjerde Internationales sektion, det Revolutionære Arbejderparti (PRT) dannede en væbnet gren, Folkets Revolutionære Hær (ERP) under ledelse af Roberto Santucho.

Den væbnede kamp gav imidlertid ingen resultater, men førte til voldsom undertrykkelse. Allerede i 1973 besluttede PRT-ERP at forlade Fjerde Internationale, og få år senere var partiet og hæren opløst/udryddet. Et mindretal i PRT under ledelse af Nahuel Moreno var imod guerillastrategien og satsede i stedet for massearbejde blandt arbejderne. De dannede det Socialistiske Arbejderparti (PST) og blev i starten støttet af et stort mindretal i Fjerde Internationale (blandt andet fra USA).

Argentina var i disse år præget af ustabilitet, økonomisk krise, store politiske spændinger og voldelig undertrykkelse indtil militærkuppet i 1976, da generalerne Jorge R. Videla (1976-81), Roberto Viola (1981) og Leopoldo Galtieri (1981-82) gennemførte en hidtil uset voldelig undertrykkelse (»den beskidte krig«, med tusinder af forsvundne) kombineret med liberal økonomisk politik.

Inden kuppet i 1976 var det dog lykkedes PST at slå rødder i den argentinske fagbevægelse og vokse betydeligt, men især stor uenighed om revolutionen i Nicaragua i 1979 førte til, at PST og den internationale strømning, som Moreno stod for, brød med Fjerde Internationale. Senere skiftede PST navn til MAS (Bevægelsen for Socialisme), men efter Morenos død i 1987 blev MAS hurtigt splittet op i omkring 20 forskellige indbyrdes stridende grupper, hvoraf mange stadig eksisterer i dag.

De sidste par år er der dog sket en tilnærmelse blandt de største organisationer, som i præsidentvalget i 2011 dannede Arbejdernes Venstrefront (Frente de Izquierda y de los Trabajadores) og førte kampagne for Jorge Altamira, som fik 2,3 procent (ca. en halv million) af stemmerne. MAS (siden 2001 er det officielle navn Nuevo MAS) stod dog uden for Fronten, men anbefalede en stemme på Altamira. Fjerde Internationale har på det seneste haft et stadig tættere samarbejde med MAS, som i 2013, sammen med andre »morenistiske« partier, fik fast status som observatører i Internationalen.

»Før Peron havde arbejderklassen ingen indflydelse. Han fik gennemført vigtig reformer som 8 timers arbejdsdag, strejkeret, sygeløn og meget andet. Men især hans første kone, Evita Peron, var med til at øge hans popularitet blandt arbejderne.

» JEG SÅ, HVOR URETFÆRDIGT FOLK BLEV BEHANDLET, F.eks. DE USLE VILKÅR DE SORTE ARBEJDERE HAVNEN I SANTOS I BRASILIEN HAVDE, NÅR DE SLÆBTE TUNGE KAFFESÆKKE PÅ RYGGEN OP AD SPINKLE LEJDERE«

Hun var, i modsætning til sin mand, født af fattige forældre og havde stor politisk indflydelse.«

Det specielle var, at peronisterne dækkede hele det politiske spektrum, fra højre til venstre.

Men det, der især gav Ib sin politisk inspiration i de år, var noget helt andet. Han sejlede på forskellige skibe, som radiotelegrafist, mellem havne i Syd- og Nordamerika. Oplevelser fra disse ture har printet sig i hans hukommelse. »Jeg så, hvor uretfærdigt folk blev behandlet, f.eks. de usle vilkår de sorte arbejdere havnen i Santos i Brasilien havde, når de slæbte tunge kaffesække på ryggen op ad spinkle lejdere«.

Guerillakamp og Che Guevara

I 1970'erne var der stærke guerillabevægelser i Argentina inspireret af Che Guevara (Che Guevara var blevet fanget og myrdet i Bolivia i 1967).

Ib får kontakt til nogle folk i Buenos Aires, der fortæller, at han kan gøre stor nytte. Han har en ekspertise, som de har brug for: Han er radiotelegrafist og ved en masse om radiosendere og -modtagere.

Desuden rejser han rundt mellem en masse havne og har et alibi; ingen vil få mistanke om at han indsamler oplysninger, som guerillaen har brug for.

Ib begynder at samarbejde med ERP (Ejército Revolucionario del Pueblo, Folkets Revolutionære Hær).

Det er langt fra ufarligt, og situationen er skærpet mellem ERP og myndighederne. Der er jævnlige militærkup, og frykten for guerillaen fra magthavernes side er stor. Og de skyr ingen midler. Der er en episode i den sydlige provins Santa Cruz, hvor 42 ERP-folk bliver likvideret i marinefængslet under en fingeret fangeflugt. ERP er på sin side indstillet på at likvidere den lokale guvernør, som de gør ansvarlig.

Nogle år efter sker der noget meget alvorligt, for guerillaen, Argentinas befolkning og Ib. Endnu et militærkup, men denne gang med chokerende voldsomme konsekvenser. Året er 1976, 3 år efter kupet i Chile og mordet på Salvador Allende. Nu er turen kommet til Argentina.

Om natten ved halvt-to-tiden hamrer det på døren hos Ib. Der står en gruppe mænd udenfor og siger, at han har 20 minutter til at pakke sine ting. Han skal køre med til lufthavnen, hvor der er sørget for pas og flybilletter til Stockholm. Han tør ikke andet end at følge med. 20 års emigration er slut.

En hilsen fra diktaturet

Ib har ikke fortrudt sine aktiviteter i Argentina, men som han siger: »Det har ikke været uden alvorlige konsekvenser«.

Ib's rygskaide stammer fra et fængselsophold under tiden i Argentina.

Nogle år efter sin tilbagekomst til Danmark fik han en hilsen fra de argentinske myndigheder. Han var stadig argentinske statsborger, og nu krævede de, at han henvendte sig til myndighederne i Buenos Aires for at bekræfte sit statsborgerskab. Og Ib gjorde som de forlangte. Han var bange for at ende som statsløs, så han pak-

kede sine ting og inviterede sin kone med på en rejse til Argentina.

Det første, de gjorde, var at inddrage hans pas og øvrige papirer. Nu var han reelt tilbageholdt på ubestemt tid, han kunne ikke bevæge sig frit men var underlagt stærke restriktioner og skulle møde til afhøringer. En højst usikker og voldsomt traumatiserende situation. Ikke mindst fordi myndighederne afslørede en ret detaljeret viden om hans politiske aktiviteter, både i Argentina og Danmark. Efter 14 måneder blev han endelig løsladt og kunne rejse tilbage til Danmark.

» JEG VAR UDMELDT I 11 DØGN I PROTEST MOD KRIGSDELTADELSEN, MEN MELDTE MIG IND IGEN, DA DE TRAK SIG UD AF KRIGSEVENTYRET,«

Ib søgte og fik et dansk pas herefter. Men han oplevede som sagt andre konsekvenser. Denne og tidligere oplevelser medførte et nervøst sammenbrud, der var tæt på at ødelægge alt for ham. Han kom sig heldigvis nogenlunde efter en fjeldvandring med gode venner i Grønland.

Men han er ikke fri for problemer, f.eks. med at få en ordentlig nattesøvn. »Jeg har næsten hver nat voldsomme mareridt og tror, at jeg befinder mig i et argentinsk fængsel«

Nej til aktindsigt

Episoden fik Ib til at søge aktindsigt hos PET. »Alt tyder på, at de har samarbejdet med argentinske efterretningstjenester,« fortæller han, og forklarer, hvordan han hos afhøringer hos de argentinske myndigheder blev konfronteret med sine politiske aktiviteter i Danmark. De havde et indgående kendskab til hans færd her i landet.

Det er vel næppe nødvendigt at forklare, at PET som i mange andre tilfælde gav afslag på aktindsigt.

Demonstration mod Gaza-krigen

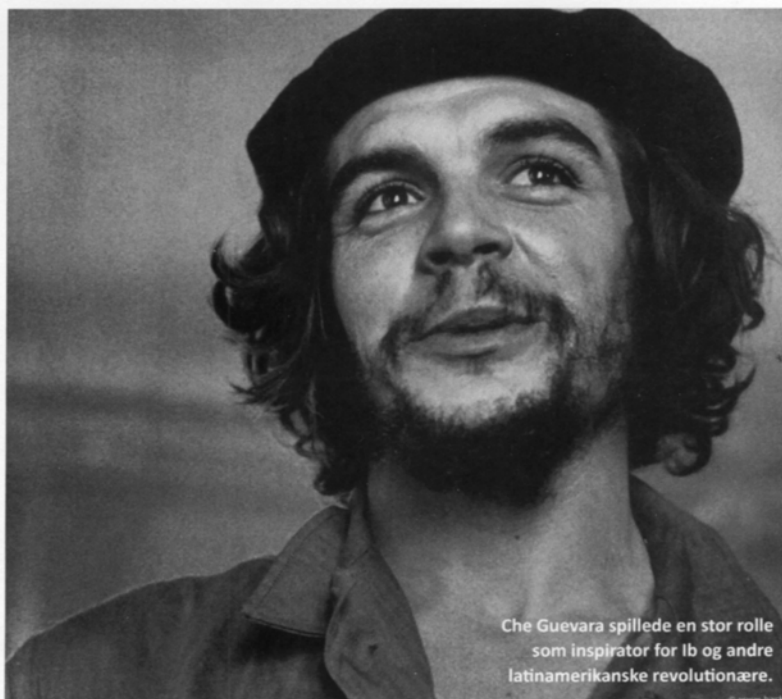
Ib var for nogle år siden med i KP (Kommunistisk Parti), hvor han var formand for afdelingen i Vestsjælland. I den egenskab tog han i forbindelse med Israels angreb mod Gaza initiativ til en anti-krigsdemonstration i Slagelse. Der mødte 800 mennesker op, den største demonstration i byen i mange år. Af en eller anden grund var der lidt utilfredshed i medlemskredsen, måske fordi nogle syntes, at han havde handlet for meget på egen hånd.

Han valgte at forlade KP og meldte sig for 4 år siden ind i Enhedslisten. Men han er ikke ubetinget tilfreds, og meldte sig ud i forbindelse med Libyen-krigen. »Jeg var udmeldt i 11 døgn i protest mod krigsdeltagelsen, men meldte mig ind igen, da de trak sig ud af krigseventyret,« fortæller han.

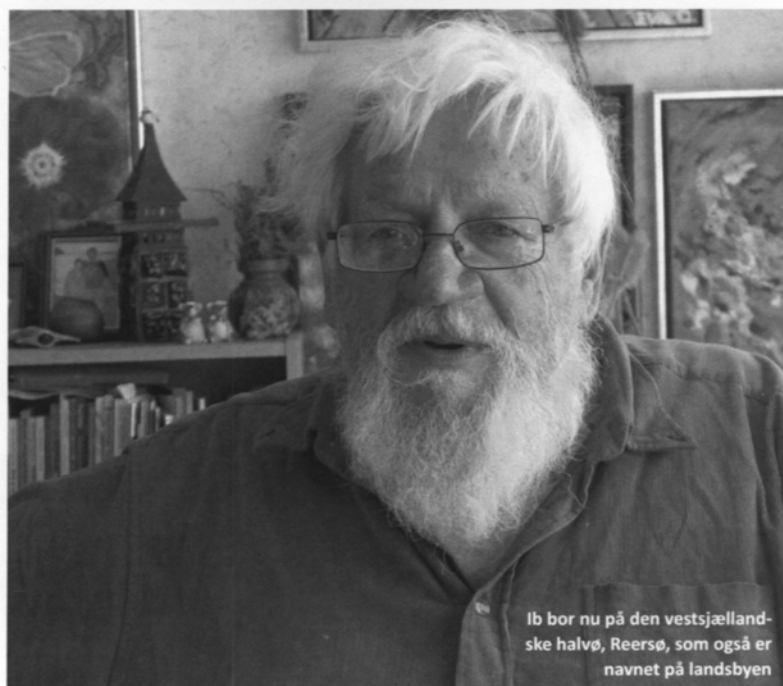
Che og trotskisme

Hvordan hænger det hele sammen med den trotskisme, som Ib erklærer sig som tilhænger af? Hans kontakt til guerillaen i Argentina gav ham ikke nogen politisk forbindelse til Fjerde Internationale (ERP's politiske gren PRT var en del af perioden sektion af Fjerde Internationale). Ib forklarer:

»Che siger selv, at han ikke var trotskist. Men jeg mener, at han var trotskist, se bare på Afrika, Namibia, Angola. Han gik ind for væbnet kamp, og han gik ind for verdensrevolutionen i modsætning til fredelig sameksistens. Det var Ches indignation, der gjorde ham til kommunist, da han oplevede folks vilkår på sine rejser i Latinamerika. Og så var han internationalist; han frasagde sig sit cubanske statsborgerskab, da han kom til Bolivia.«

Che Guevara spillede en stor rolle som inspirator for Ib og andre latinamerikanske revolutionære.

Ib bor nu på den vestsjællandske halvø, Reersø, som også er navnet på landsbyen

SI 246 JUNI 2013